

NATUR OG MILJØ BULLETIN NORGES NATURVERNFORBUND

Bergen oppsummert

SIDE 4-5

Klorboikotten starter

SIDE 6-7

16.000 tonn klor i bassenget

SIDE 6

– Miljø- bevegelsen kjøpt og betalt

SIDE 3

LOOC blåser i miljøet

SISTE SIDE

Forpliktende klimaforhandlinger: USA vil ha lave ambisjoner

Bergen/Oslo: – Forhandlinger om forpliktende avtaler om klimagassreduksjoner bør legges på et lavt ambisjonsnivå for å trekke med flest mulig land, sier lederen for den amerikanske delegasjonen til Bergenskonferansen, Dr. John A. Knauss, til N&M Bulletin. Han mener slike forhandlinger kan komme i gang allerede i høst.

Av GUNNAR BOLSTAD

– Arbeidet med å lage en ramme rundt slike forhandlinger bør kunne komme i stand svært raskt, mener Knauss, som ikke legger skjul på at slike forhandlinger vil bli svært vanskelige. – Vi mener at forhandlingsplattformen bør bli så bred som mulig, og personlig ønsker jeg meg nok en atskillig mer tannløs forhandlingsplattform enn mange andre.

Utfordringen ligger i å få flest mulig land med i prosessen fram mot en prinsipiell avtale. Først da kan arbeidet med å meisle ut konkrete, forpliktende protokoller for hvert enkelt område starte. Dette vil vi ikke kunne oppnå dersom man i utgangspunktet har skremt en rekke land vekk fra hovedforhandlingene, mener Knauss.

– Langdrygt

– Selv om rammeforhandlingene kan være nært forestående, er jeg redd for at arbeidet med protokollene kan bli langdrygt. Det er også et spørsmål hvordan de skal deles opp: Man kan enten opprette avtaleprotokoller for hver enkelt drivhusgass (CO₂, metan osv.) eller man kan forsøke å skape en enkelt protokoll som baserer

seg på CO₂-ekvivalenter, det vil si at det blir opp til landene selv på hvilke område de vil sette inn tiltakene sine, sier Knauss.

September

– Det blir et vurderingsspmål hvor lavt man skal legge listen for en slik konvensjon. Vi må skille mellom de landene som må være med, de som bør være med og de som vi kan starte uten, sier Per Bakken ved internasjonal avdeling i Miljøverndepartementet. Han tror at forhandlingene om en rammekonvensjon kan komme i gang allerede i september, like etter at IPCC (International Panel on Climate Change) har lagt fram sin rapport i august. – Det bør være mulig å få omlag 20 land til å ratifisere en konvensjon i utgangspunktet, mener Bakken.

– Men protokollforhandlingene blir vanskelige?

– Vi ønsker oss i utgangspunktet protokollforhandlinger om CO₂-ekvivalenter. Det gir økt handlefrihet for landene, men trolig er rene CO₂-forhandlinger veien å gå til å begynne med.

Hinderløype

De internasjonale miljøbyråkratene skal gjennom en skik-

kelig hinderløype i månedene som kommer. Først ut er et møte i Geneve der kursen mot FN-konferansen i Brasil i 1992 skal stikkes ut. Deretter følger den regionale Nairobi-konferansen, en parallell til Bergenskonferansen. I slutten av juni samles man i London for å skjerpe kravene i Montreal-protokollen, som dreier seg om ozonødeleggende stoffer.

I august legger det internasjonale klimapanelet IPCC fram sine faglige anbefalinger før den andre verdenskonferansen for klimaspørsmål i november. Innimellom dette bør det altså være mulig å danne grunnlaget for rammeforhandlinger om internasjonalt forpliktende avtaler om klimagassreduksjoner.

Et av hovedproblemene vil bli å finne egnede lokkemidler for å trekke med landene i den tredje verden. Store nasjoner som Kina, Brasil og India vil nok neppe avstå fra den industrielle veksten de står overfor, dersom Vesten ikke er villig til å bidra med økonomisk kompensasjon og alternativ teknologi. – Vi skal finne en plass til u-landene i denne prosessen, mener Knauss, på tross av at store deler av miljøbevegelsen hevder at Bergenskonferansen var et bidrag til det motsatte.

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo 5
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 5 09 46 02
Ansv. red.: Gunnar Bolstad

Telefon: (02) 71 55 20
Telefax: (02) 71 56 40
Grafisk produksjon:
GPG Sats & Trykk as
Annonser: NMR, (02) 61 62 10

Bruk makten!

Gigantkonferansen i Bergen er allerede historie, og de ulike partene kan nå oppsummere i ro og fred. Bildet så langt er at industrien og de mest forstokkede regjeringene kan smile fett, mens miljøbevegelsen slikker sine sår. Men er det så enkelt?

De to dokumentene som ble vedtatt i Bergen er opplagt for svake. Hverken «Joint Agenda for Action» eller ministerdeklarasjonen maktet å gi kraftfulle svar på de utfordringene som verdenssamfunnet står overfor i årene som kommer. Særlig gjelder dette spørsmålet om overføringer til Øst-Europa og den tredje verden. Det er usannsynlig at disse landene vil anstrenge seg syndelig for å bidra til løsningen av klimaproblemene, dersom de ikke på annen måte for kompensert for dette.

For miljøbevegelsen var selve den konkrete teksten i dokumentene, og kanskje særlig i «Joint Agenda for Action», et slag i ansiktet. På kort sikt er det også klart at prosessen som skulle føre til tilnærming mellom de ulike partene har fått et tilbakeslag.

Likevel er det grunn til å tro at prosessen på lengre sikt vil styrke miljøbevegelsens posisjon. Man har fått et nytt våpen å ta i bruk i tillegg til aksjoner og forbrukerkampanjer. Trolig er det fordelaktig å få adgang til forhandlingsbordene, der – i hvert fall formelt – beslutningene fattes. Og selv om enkelte representanter for «miljøbevegelsen» mer eller mindre har latt seg korrumpere av gleden ved å sitte ved maktens føtter, er det ingen tvil om at man nå får større mulighet til å utøve makt, makt som man har kjempet lenge for å oppnå. Og det er makt det vil dreie seg om i tiden framover.

Miljøbevegelsen greide ikke å bruke makten sin i Bergen. Så langt har det vært en læreprosess, der man i første rekke har fått et innblikk i motpartens prioriteringer, språk og maktmidler. Ved neste korsvei bør man være sin nye posisjon mer bevisst.

Men vi skal selvsagt ikke gi slipp på de våpnene vi allerede har. Naturvernforbundet starter nå, forhåpentlig med bred støtte fra internasjonale samarbeidspartnere, kampanjen mot klororganiske stoffer, inkludert PVC. Det blir en tøff fight. Et viktig mål må bli å presse regjeringene til å sette ut i livet nasjonale handlingsplaner mot klororganiske stoffer, slik Bergenserklæringen antyder.

Men like viktig er det å jobbe med forbrukernes holdninger. Kampanjen mot klorblekede bleier og kaffefiltre viste et stort potensiale. Miljøorganisasjoner i Danmark og Nederland har høstet gode erfaringer i arbeidet mot PVC. Vi skal ikke være dårligere i Norge.

Gunnar Bolstad

I Oslo kan du forme ferien som du vil

Oslo er proppet med opplevelser, aktiviteter og arrangementer. Her er tips for ferien; Skaff deg Oslo-Kortet med håndboken for Oslo-besøkende. Kortet gir deg massevis av rabatter, gratis reise med offentlige transportmidler og fri adgang til mange severdigheter. Kortet kan du kjøpe i Turistinformasjonene, hoteller og en del reisebyråer. Kortet får du sammen med Oslopakken, som inkluderer overnatting og frokost på hotell fra kr. 260,- og oppover.

Ring OsloPro booking (02) 33 39 00
for mer informasjon.

OsloPro
OSLO PROMOTION

**REN
NATUR ER
INGEN
SELV-
FØLGE**

NOTEBY
NORSK TEKNISK
BYGGEKONTROLL A/S

RÅDGIVENDE INGENIØRERE – MRIF
Wdm. Thranes gt. 75, P.B. 9810 lla, 0132 Oslo 1
Tlf.: (02) 20 41 00

– Norsk miljøbevegelse svinebundet av staten

Bergen: –Norske miljøorganisasjoner er altfor avhengige av statlige bevilgninger, hevder den kjente britiske miljøjournalisten Lloyd Timberlake. Han mener statlige bevilgninger binder organisasjonene på hender og føtter.

– Jeg har vært til stede på møter mellom forskjellige norske organisasjoner der man har lagt mer vekt på hva slags taktikk man skal legge opp for å oppnå større statlige bevilgninger enn på politisk innhold og standpunkter, sier Timberlake.

–Norske organisasjoner må markere seg skarpere overfor myndighetene, dersom de ikke vil bli sittende igjen som gisler for den offisielle politikken.

–Det er forøvrig en gåte hvorfor de norske miljøorganisasjonene har gjort et så dårlig etterarbeid på Brundtland-rapporten. I stedet for å utrede nødvendige politiske konsekvenser for å oppnå en bærekraftig utvikling, har man valgt

å sitte med hendene i fanget til myndighetene har gjort jobben.

–Jeg er dypt uenig med Lloyd Timberlake, sier informasjonsleder Sylvi Ofstad i Miljøverndepartementet, som selv har bakgrunn fra miljøbevegelsen. –Timberlake har sin bakgrunn fra den britiske miljøbevegelsen, der slike forhold nok kan forekomme. I Storbritannia og flere andre europeiske land bindes organisasjoner som får statlig støtte til å følge en del statlige retningslinjer og prinsipper.

–Det går et markant skille mellom de nordiske og de øvrige europeiske land i denne sammenhengen. Det er verdt å merke seg at den norske staten be-

vilger penger til for eksempel Natur og Ungdom, som ikke går av veien for å bruke sivil ulydighet, sier Ofstad, som opplyser at Miljøverndepartementet bevilger omlag 13 millioner kroner til frivillige organisasjoner i år.

Sur nedbør

Etter det N&M Bulletin kjenner til, finnes det flere meget graverende koblinger mellom bevilgninger og policy hos britiske miljøorganisasjoner. Særlig skal de britiske kullkraftverkene ha hatt en heldig hånd med sine bevilgninger, noe som har ført til at støtten fra deler av den britiske miljøbevegelsen til Nordens kamp mot sur nedbør har vært meget svak.

Staten sponser regnskoghogst

Mens miljøvernministrene formulerer vellydende erklæringer om bevaring av regnskogen og klimaeffekter, gjør møbelimportørene nye framstøt for å øke import av tropisk tømmer til Skandinavia. Nylig reiste representanter fra 13 u-land til Norden for å vurdere økte eksportmuligheter. I Norge var opplegget betalt av statlige myndigheter.

Sven Erik Solberg i NORIM-OD, en avdeling i NORAD, sier til Sunnmørsposten at de er fullt klar over debatten som foregår omkring bevaring av de tropiske skogene. Samtidig bør

også denne skogen benyttes til noe.

– Før eller siden dør den en naturlig død om den ikke blir utnyttet. Problemet er vel heller at den skogen som hugges

ikke automatisk blir erstattet i stor nok skala. Dette er noe vi forsøke å informere u-landene om, sier Solberg, som innrømmer at kontrollen med oppfølgningen er dårlig.

Miljørapport for Norsk Hydro

I år som i fjor har Hydro utgitt en egen miljørapport med situasjonsbeskrivelse av selskapets virksomheter og produkter. Rapporten inneholder fylldig dokumentasjon av energibruk, råstoffgrunnlag, utslipp fra fabrikksteder og miljørisker ved produktene. Skriv etter ditt eksemplar.

HYDRO

Norsk Hydro a.s
Informasjon & Samfunnskontakt
0240 Oslo 2

Takk for støtten!

NOR-SEKK A/S
VI KAN KILDESORTERING

norsulfid

vesta
forsikring

Takk for støtten!

**DET NORSKE
LUFTFARTSELSKAP A/S
(DNL)**

1330 Oslo Lufthavn,
Tlf. (02) 59 60 50

K.A.H. PROSJEKT A/S
Partner i
BYGGRESSURS A/S

**NORSK KJEMISK
INDUSTRI-
ARBEIDER-
FORBUND**

Advokatfirmaet
Mellbye, Schjoldager,
Sejersted, Tenden

Pb 9568, Egertorget,
0128 Oslo 1
Tlf. (02) 42 73 25

 HELIKOPTER SERVICE AS
N-4033 Forus Tel. (04) 57 22

 Kverneland
for framsynte bønder

 AS TIRB

 Rana Blad

Bergenskonferansen: Fiasko eller tilbakeslag?

Bergen: Den offisielle ministerdeklarasjonen ble så dårlig at det ville vært bedre dersom forhandlingene brøt sammen, mente styringsgruppen for de frivillige organisasjonene. Framtredende talsmenn som koordinatoren Tom Burke og generalsekretæren i Danmarks Naturfredningsforening, David Rehling, mente at konferansen ikke bare var mislykket, men også et direkte tilbakeslag for det internasjonale miljøarbeidet.

De offisielle delegatene var på sin side strålende fornøyde med resultatet. Selv brasilieneren Jose Lutzenberger, nybakt minister som tidligere under konferansen hudflettet de vestlige landene for deres politikk, erklærte lutrer glede over deklarasjonen.

Klimafond

Miljøbevegelsens største bekymring dreier seg om den tredje verden. En av hovedkonfliktene under konferansen dreide seg om begrepet «new and additional funding» i praksis en debatt om det norske forslaget om et internasjonalt klimafond. Her sto særlig amerikanerne beinhardt i mot, til tross for at de for bare noen få måneder siden godtok et tilsvarende begrep i et FN-vedtak.

Etter alt å dømme var amerikanerne redde for å binde seg opp til finansielle forpliktelser før oppfølgingskonferansen om Montreal-avtalen om ozonødeleggende stoffer i London i juni. I deklarasjonen var imidlertid begrepene «new» og «additional» med i teksten. Hvor vag denne teksten er fikk man imidlertid raskt demonstrert. Mens konferanseleder Tom Vraalsen mente at teksten dreide seg om å overføre «nye og

friske» penger til den tredje verden, hevdet den amerikanske delegasjonslederen John Knauss overfor N&M Bulletin at teksten med hensikt var skrevet slik at alle land kunne lese hva de ønsket ut av den.

– Dette er et fryktelig budskap til den tredje verden, mente den britiske miljøjournalisten Lloyd Timberlake og fikk følge av de «to store», Greenpeace og Friends of the Earth: – Dette kan få katastrofale følger for ozonkonferansen i London, mente FoE-talsmannen John Hontelez.

Føre var

Amerikanerne godtok tilslutt det såkalte «føre var-prinsippet», der det heter at mangel på fullstendige vitenskapelige beviser for miljøtrusler ikke skal forsinke tiltak mot truslene. Imidlertid unnlater deklarasjonen å trekke konsekvenser av «føre var» i de paragrafene som handler om klimagasser. I deklarasjonen står en fattig henvisning til at «de fleste» av landene synes at utslippene bør stabiliseres på dagens nivå innen år 2000. Det var Østerrike som drev gjennom dette punktet, typisk nok mente nemlig «de fleste» at det fikk greie seg med «noen».

Flere miljøorganisasjoner

mente det var bedre å stryke hele passusen, fordi det ville være bedre med ingen enn en dårlig målsetning.

Klorboikott

For Naturvernforbundet var paragrafen om utfasing av giftige persistente og bioakkumulerbare stoffer en oppmuntring ved oppkjøringen til den internasjonale boikotten av klororganiske stoffer. Paragrafen er imidlertid vag og uforpliktende. Det er også verdt å merke seg at miljøorganisasjonene fikk gjennomslag for ideen om et miljøcharter, som skal omhandle individenes miljørettigheter.

– Selv om ministerdeklarasjonen er svak, lærte vi mye av forhandlingene, sier generalsekretær Jørn Siljeholm i Naturvernforbundet. – Ikke minst er det nå lettere å skille mellom de ulike nasjonenes vilje til miljøtiltak. De verste landene er de som ikke gir noen egentlig respons på kravene våre, de som gemmer seg bak de andre nasjonene, sier Siljeholm, som foretrekker offensivt negativt land som USA og Storbritannia. – De lærer oss at vi ikke kommer noen vei uten å bruke maktmidler. De offensivt positive landene, som Nederland og Danmark, lærer oss at det er realisme i vår egen politikk.

Overhørt på Bergensbanen

«There are no verbs in this document. I can't see what we have agreed upon, with no verbs in it.»

(Amerikansk delegat til ministerkonferansen)

 JOTUN POLYMER

 Rana Blad

 **Bjørge
Offshore AS**
P.O. Box 5040 • Duvvik • 4091 Stavanger • Norway

 HORDAFØR AS
5397 BEKKJARVIK
TELEFON (05) 38 42 10

Joint Agenda for Action: Nyttig erfaring, dårlig dokument

Bergen: – Den såkalte Bergensprosessen har gitt oss erfaringer som vi trengte, mener generalsekretær Jørn Siljeholm i Naturvernforbundet. – Nå vet vi hvordan forhandlinger i internasjonale fora foregår. Neste gang kan vi gjøre en bedre jobb.

– Vi vet ennå ikke om miljøbevegelsens deltakelse i slike konferanser gjør oss til gisler eller reelle forhandlingspartnere, sier Siljeholm som mener at de sterke reaksjonene fra mange av miljøbevegelsens representanter mot utfallet av Bergenskonferansen var programmatisk. – Resultatene var ikke gode nok, nå gjør mange full tilbakemelding til skyttergravene.

I fellesskap med regjeringer, industri, fagbevegelse, forskere og ungdomsorganisasjoner forhandlet miljøbevegelsen seg fram til den såkalte «Joint agenda for action». Partene gikk til verket med stort alvor og knallharde argumenter. Det store spørsmålet er hva slags status dokumentet får. – Dokumentet blir så viktig som vi gjør det til, mener Siljeholm.

– «Joint agenda for action» har ingen offisiell status, men vil kunne bli brukt som et grunnlag for det videre arbeidet. Den gir avgrensede prioriteringer, og gjør det lettere for de ulike grupperingene å forstå hverandre, selv om selve dokumentet ikke er godt nok.

Siljeholm mener at organisasjonene som har deltatt i pro-

sessen må fortsette arbeidet: – Ikke som en ny paraplyorganisasjon, men som en gruppe som etablerer en felles politikk. Prioriteringene våre bør følge en felles internasjonal linje. Vi må bli enige om et lite antall fellessaker som vi lobber kraftig for, for eksempel kampanjer mot klororganiske stoffer og transportspørsmål. For at denne fellessatsingen skal bli formålstjenlig må hver enkelt organisasjon øremerke en eller flere personer som bare arbeider med det internasjonale nettverket.

Organisasjonene må også evaluere sin egen maktposisjon og lære seg å bruke den bedre. For å få til dette bør vi sørge for å analysere de nye kontaktene vi får i næringslivet, det politiske miljøet og i byråkratiet. Jeg tror miljøbevegelsen vil vinne mye på å utvikle kontakter i de nasjonale og internasjonale miljøbyråkratiene, fordi det er der vi finner kontinuiteten, sier Siljeholm.

– Hadde makt, men brukte den ei

– Jeg tror NGO'ene har oppnådd en hel del, mener den bri-

tiske miljøjournalisten Lloyd Timberlake, som førte deler av Brundtlandrapporten i penningen. – Bare det å komme på innsiden av systemet er et markant framskritt. Det skjedde fordi regjeringene skjønte at miljøbevegelsen har makt. Det er bare synd at miljøbevegelsen ikke visste hva de skulle bruke den til.

– NGO'ene bør nå sette seg ned og planlegge for flere år framover, det har de ikke vært flinke nok til hittil. Siktemålet må være å øke sin politiske makt og ta i bruk de samme maktmidlene som motparten bruker, sier Timberlake.

Miljøglasnost

Også den internasjonale miljøorganisasjonen Friends of the Earth, som ellers var knallhard i sin kritikk mot utfallet av konferansen, mener at miljøbevegelsen høstet nyttige erfaringer. John Hontelez i FoE framhever særlig det faktum at miljøbevegelsen til slutt fikk adgang til de lukkede forhandlingsmøtene og den tette kontakten mellom de offisielle delegatene og miljøbevegelsen fra de østeuropeiske landene.

Phillips avslørt som miljøsvin

Manglende oppfølging av pålegg, tilfeldige og uklare ansvarsforhold og manglende kjennskap til SFTs utslippstillatelse selv hos ledende personell. Oljeselskapet Phillips ble virkelig tatt med buksa nede under en SFT-kontroll på to av selskapets plattformer.

I alt ble det påvist 14 brudd på gjeldende krav. SFT betegner den svake miljøatsingen som nedslående. Det ble avdekket alvorlige mangler ved styrings-systemene for det forurensningsbegrensende arbeidet på Ekofisk.

Selv ansvarlig personell på plattformen var overhode ikke

kjent med utslippstillatelsen. Til tross for at en del ansvarshavende på plattformen er engelsktalende, er ikke utslippstillatelsen oversatt til engelsk.

Oljeholdig borekaks blir sluppet utenom renseanlegget hvis det er ute av drift. SFT betegner selskapets utslippsrapportering som lite troverdig.

 **AGA
Progas AS**
Hovedkontor: Ryensveien 1, Pb. 42 Mangrum, 0812 OSLO 8
Tlf. (02) 67 97 50 • Telex 92 801 • Telefax (02) 68 90 29

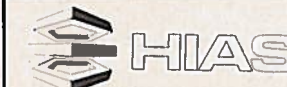
Takk for støtten!

 Nic B
NIC. B. SANDBERG A/S
INGENIØRFIRMA
Pottmakervn. 2, 0954 Oslo 9
Tlf. (02) 25 81 35

 LIFO
LIBERALIT
FORSKNINGSINSTITUTT
Meltzers gt. 4, 0307 Oslo 3
Tlf. (02) 55 49 10

 Veidekke
Postboks 3 – 1361 Billingstadsletta

 TENK MILJØ - REIS KOLLEKTIV
Fosen trafikklag A/S pb. 2554 Trondheim
Tlf. sentralbord 07-52 55 40.
ruteopplysning 07-52 79 60

 HIAS
VANNLABORATORIET
Fysiske – kjemiske analyser
av vann og sedimenter
2312 OTTESTAD. Tlf. 065-76 522

**DET NORSKE
VERITAS**

Det norske Veritas
er en frittstående institusjon
som arbeider for å sikre liv, miljø og verdier.

Bjugn Industrier A/S
Renovasjon av fiskeavfall fra
oppdrettsanlegg og industri.
Kontakt Fagerbæk.
Tlf. 076/28 540

 Emballasje-Teknikk AS
Strandsagvn. 9, P. boks 221, N-2381 Brumunddal
Tlf. (065) 43 455 – Telex 76 503 embtk –
Telefax (065) 44 639

Takk for støtten!

Aluminium kan brukes om og om igjen! Vi sparer 95 % av energien når vi resirkulerer i stedet for å smelte nytt.

 HYDRO ALUMINIUM

 DHL
WORLDWIDE EXPRESS

 HALDEN KOMMUNE

 NORSAS
A/S NORSK SPESIALFALLSELSKAP

Pb 94, 1324 Lysaker
Tlf. (02) 73 08 40

OPPRYDDING?
Arne Bakkes Eff. A/S
(02) 17 36 91

SKUMPLÅST
FABRIKKEN
INNEH. H. GRINDAHL

Brumunddal,
Telefon 41881

A/s SHIP-RING

Morgedalsvn. 29, 0378 Oslo 3
telefon (02) 14 81 92

Internasjonal støtte til NNV

Naturvernforbundets kampanje mot klororganiske stoffer er i siget. Store internasjonale miljøorganisasjoner som Friends of the Earth og Greenpeace har allerede signalisert at de vil støtte opp under kampanjen.

Naturvernforbundets krav er klare: Alle utslipp av klororganiske forbindelser må opphøre innen 1995. I 1992 må myndighetene ha reduksjonsplanen klar. Klorforbudet må tre i kraft i 1995.

Klorbleking av papirmasse må forbys innen 1995.

Produkter som baserer seg på klororganiske forbindelser (for eksempel PVC og pesticider) må erstatte disse forbindelsene med stoffer som lar seg bryte ned naturlig.

Forbruket av KFK og halongasser skal være redusert med

50 prosent innen 1992. Gassene skal hverken brukes eller produseres etter 1995.

Det skal ikke være tillatt å eksportere eller importere produkter med klororganiske stoffer etter 1995.

Papir og PVC

– Vi kommer i første omgang til å fortsette offensiven mot klorbleket papir, sier forbrukerkonsulent Helene Bank i Naturvernforbundet. – En vanskelig del av kampanjen dreier seg om kampen mot PVC, et plaststoff som

omgir oss på alle kanter. I første rekke vil vi gå til verks mot PVC i emballasje og i de produktene vi finner i dagligvarehandelen. Her er alternativer mange og gode, likeledes når det gjelder PVC i artikler som tepper, golvbelegg og tapeter.

– Miljøverndepartementet har vist positive taktik i sin holdning til klor, og vi synes også at ministerdeklarasjonen fra Bergen gir et håndslag til kampanjen, selv om formuleringene i erklæringen er vagsier Bank.

Renseriene får KFK-dispensasjon

Statens Forurensingstilsyn gir renseribransjen dispensasjon til å bruke KFK fram til 1995. – Det finnes ikke akseptable alternativer, sier Christian Dons i SFT.

– Vi aksepterer en dispensasjon fram til 1995, men en forutsetning må være at bransjen greier en femti prosent reduksjon innen 1991, sier konsulent Thomas Martinsen i Naturvernforbundet. – Forbudet må tre i kraft med absolutt virk-

ning i 1995. Dersom bransjen ikke greier å finne alternativer, må de være forberedt på å bli nedlagt, mener Martinsen.

– I tillegg må tekstilbransjen forvente krav til miljøhensyn. Dersom renseriene ikke finner alternativer, må moteskaperne

avfinne seg med verden slik den er og gå over til vaskbare tekstiler.

I USA bruker renseriene nesten ikke KFK. Alternativene er perkloretylen og white spirit, som begge har helsemessige virkninger.

11.000 tonn klor kan fjernes

Nye rensemetoder kan redusere klorforbruket i norske svømmebassenger med mellom 70 og 80 prosent. Bare i løpet av sommersesongen kan Frognerbadet i Oslo redusere klorforbruket med 23.000 kilo klor.

– Alt i alt brukes det over 16 millioner kilo klor i norske svømmebassenger. En 70 prosents reduksjon vil kunne redusere forbruket med over 11 millioner kilo, og det er ikke noe ubetydelig tall, sier Asle Benoni, som markedsfører det nye rensesystemet Caribbean Clear. Systemet er basert på bruk av sølv og kobber.

– Klorbruk i svømmebassenger er farlig for både miljø og helse og mengdene er gigantis-

ke. Derfor er vi positive til den nye rensemetoden, sier fagsjef Tore Killingland i Naturvernforbundet. Han tar likevel et forbehold om bruken av kob-

ber som rensmiddel. – Kobber er i SFTs søkelys. Mengdene som brukes er imidlertid såpass små at jeg vanskelig kan se noen problemer med dette.

 Bergans
OF NORWAY

Bergans Sport a/s, Øvre Eikervei 92
Box 4164, 3002 Drammen • Norway
Tlf. (03) 82 60 10.

 IKKE Klor!

Prøv heller miljøpapir fra:
RANK XEROX

Nederlandsk PVC-suksess

Den nederlandske avdelingen av Friends of the Earth startet sin boikott av PVC-produkter i fjor høst. I dag, et halvt år etter, kan man trygt si at kampanjen har vært en suksess.

– Vi fokuserte først på emballasjen, forteller Tineke van der Schoor, som arbeidet med kampanjen på grasrotplan. I dag er van der Schoor koordinator for den nederlandske alliansen for bærekraftig utvikling. «Pakket i PVC er pakket i gift», sto det på de stikkerne som miljøbevegelsens fotsoldater så sitt snitt til å klebe på varene i supermarkedenes hyller.

Bråk

Det ble selvsagt bråk til å begynne med, forteller van der Schoor. – Men det tok ikke lang tid før de store supermarkedene skjønnte at de sto på tærnes side. Snart kjørte supermarkedene annonsekampanjer for PVC-frie produkter. De var

åpenbart redde for miljøbevegelsens slagkraft. Fra 1. september vil de fleste dagligvarehyller i Nederland være PVC-frie.

–Det er en vanskelig balansegang å lykkes med en forbrukerboikott, mener van der Schoor. –På den ene siden må man ikke fokusere på for mange produkter av gangen, da faller de fleste forbrukere av laget. På den annen side er det ingen suksess dersom det eneste man oppnår er at kjøpmannen etablerer et «grønt hjørne» i butikken sin, mens resten av forretningen flytter over av miljøfarlige varer, sier van der Schoor.

Tøffere tak

Nå står den nederlandske miljøbevegelsen overfor enda tøffere tak. Nå er det bygningsbransjen man vil til livs. Og det gjør det ikke lettere at en av Europas største PVC-produsenter, AKZO, er hjemmehørende i Nederland. – Industrien er en tøff motstander, men når det gjelder PVC tror jeg vi har et forsprang på dem, mener van der Schoor.

Bilruta Frosta-Åsen A/s
«Frosta-bussen»

Halden Trafikk A/S

Sandberg Serigrafi A/S
Aislakvn. 20, 0753 Oslo 7. Tlf. 02-50 77 00

CONSTRUCTION MANAGEMENT A/S

Takk for støtten!

A/S VAFOS BRUG
A/S HOLMEN-HELLEFOS

Våre bedrifter har lange industrielle tradisjoner (100 år) for produksjon av meget miljøvennlige produkter. Våre enheter er små i treforedlingsammenheng, men samtidig blant de to ledende bedrifter innen våre europeiske markeder.

Ved Kragerø produserer vi miljøvennlig mekanisk tremasse for kartong og trefiberbrett. Våre råstoffer er de fornybare ressursene trestokker og vannkraft.

Ved Drammensvassdraget produserer vi bokpapir fra miljøvennlig tremasse. Vi anvender ikke klor, men peroksyd for å oppnå tilfredsstillende lyshet.

Våre to treforedlingsbedrifter er datterselskap av NEA-gruppen som er tilsluttet Orkla Borregaard-Konsernet.

AKTIV RYDDECENTRAL A/S
Engebakkvn. 50, 0657 O-6, III. 67 24 20

AMI AS MILJØINDUSTRI
Industrivn. 33, Pb 150, 1301 Sandvika. ☎ 51 54 00

JAN GJEMSE BUSSE
7530 Meråker

2801 Gjøvik
(061) 78 850

OGSÅ KRAFTUTBYGGERE ER NATURVENNER

Vi gjør mye for å lege sår: landskapspleie, arondering, tilsåing av tipper, terskler, utsetting av settefisk m.m.

FHR

Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering

Boks 2481 Solli, 0202 Oslo 2

Tlf. 02/42 50 50

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

JA, jeg vil abonnere på N&M Bulletin

Naturvernforbundets nyhetsbrev N&M Bulletin kommer annenhver uke. Abonnement gjelder for ett år.

Jeg vil abonnere på _____ eksemplar(er) av hvert nummer.

Abonnementstype (sett kryss):

- ☐ Institusjoner/bedrifter kr. 250,-
- ☐ Privatpersoner (ikke-medlemmer) kr. 150,-
- ☐ Privatpersoner (medlemmer) kr. 120,-
- ☐ TILBUD! 2 måneder GRATIS!

Kan sendes
ulrankert
i Norge.
Adressaten
vil betale
porto.

SVARSENDING

Avtale nr. 109 000/5 Pb.

NORGES
NATURVERNFORBUND

Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5

Lillehammer-OL: – LOOC blåser i miljøet

– LOOCs organisasjonsmodell ekskluderer miljøvernet, sier lederen for Naturvernforbundets prosjekt «Miljøvennlig OL», Olav Myrholt. – Så langt har ingen innenfor OL-systemet vist vilje til å ta ansvar for miljøet. Et miljøvennlig OL er derfor avhengig av et godt arbeid fra pressgrupper utenfra.

Myrholt innkalte nylig til et møte med de impliserte parter i OL-utbyggingen. Det møtte representanter for de forskjellige etatene i Lillehammer kommune, Miljøverndepartementet og OLs utbyggingsselskap, LOA. – LOOC møtte symptomatisk nok ikke opp, og det er nå grunn til å stille spørsmålstegn ved LOOCs vilje til å fremme miljøvernet under OL, sier Myrholt.

– LOA vil komme til å spille en nøkkelrolle i arbeidet framover, men problemet er at LOA er et alminnelig utbyggingsselskap som bygger det de får beskjed om å bygge, innenfor de fastsatte prisrammene.

Nye stillinger

– Likevel var møtet positivt, og det kom fram en rekke konstruktive forslag. Blant annet blir det nå foreslått å styrke

LOOC og LOA med fire nye stillinger som skal besettes med folk med miljøkompetanse. Fra Naturvernforbundets side foreslo vi også at det ikke skal benyttes materialer basert på klororganiske stoffer under utbyggingen, og fikk tilslutning til dette fra de andre møtedeltakerne. Et forslag om å benytte tre og treverk både i konstruksjon og landskap falt også i god jord.

– Men dersom LOOC ikke viser noen miljøvilje, hvem sitter da med ansvaret?

– Problemet er at det ikke finnes noen egentlig adressat for kravene våre. Imidlertid kan mye gjøres dersom vi får kravene inn i kommunens rammeplan for OL, slik vi nå faktisk greier når det gjelder kravet om klororganiske stoffer. Videre er det klart at Fylkemannen har et særlig ansvar for

miljøvernet under utbyggingen. Imidlertid har engasjementet fra de offentlige instansene vært svært vagt og det er åpenbart at det ikke vil skje noe dersom vi ikke spiller en aktiv rolle selv.

Grusressursplan

Selv om arbeidet med et miljøvennlig OL går tregt, ser Myrholt også positive glimt: – Lillehammer kommune lager nå en grusressursplan som gjør at Lågendeltaet slipper å bli åstedet for grusuttak. I det hele tatt begynner Lillehammer kommune å få fram en del miljøtiltak, selv om lokalpolitikkerne bremser og er skeptiske. De har vanskelig for å si nei til næringslivet og dermed vondt for å profilere seg klart miljøpolitisk.

Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund

TRYGGHET I EN OMSKIFTELIG TID

YS-øker sitt miljøengasjement
YS-vil ha en gjensidig tilpasning
mellom den økonomiske politikk
og miljøpolitikk

BORREGAARD
INDUSTRIES LIMITED

scannerhuset as

LPO arkitektkontor as 02 204018
fredensborgveien 11 0177 Oslo 1

Stor-Oslo Lokalpolitikk
Får deg trygt fram